

PHILHARMONIE GELRE OP NAAR HET CONCERT- GEBOUW!

HERKEN EN VOEL JE DAT? DAT GEROEZEMOES, HET VOORZICHTIG GESCHUIFEL LANGS DE STOELN VAN HET PUBLIEK VOORAFGAAND AAN HET CONCERT? ACHTER DE COULISSEN KRIJG JE ALS MUZIKANT DIE EXTRA KICK ALS JE ZIET DAT DE ZAAL BOMVOL ZIT. DAAR DOE JE HET VOOR. OP EEN PRETTIGE WIJZE STIJGT DE SPANNING. PHILHARMONIE GELRE STAAT VAAK VOOR VOLLE ZALEN EN DAT BLIJFT SPANNEND. DIRIGENT JOOP BOERSTOEL: 'MET UITDAGENDE OPTREDENS ZIE JE DAT DE MUZIKANTEN VAAK BOVEN ZICHZELF UITSTIJGEN.'

TEKST FEIKE KLOMP FOTOGRAFIE RONALD VISSCHERS

En ja hoor, het was weer zover. Eind vorig jaar zaten de prachtige zaal van Musis Sacrum in Arnhem en de theaterzaal van de Hanzehof in Zutphen weer afgeladen vol. Philharmonie Gelre voerde samen met Toonkunst Zutphen, kinderkoor Barst en professionele solisten dit keer de wereldberoemde Carmina Burana van Carl Orff uit.

Eerst even terug in de tijd. Philharmonie Gelre. Hoewel deze naam in de harmoniewereld pas 12 jaar bestaat, schuilt achter dit orkest toch een 85 jarige geschiedenis. Philharmonie Gelre is een goed florerend symfonisch blaasorkest uit Arnhem. Met ruim 70 muzikanten sterk geeft het vele concerten in mooie concertzalen in binnen- en buitenland. Het orkest wil graag een pleitbezorger zijn voor de harmoniemuziek, in moderne termen: het symfonisch blaasorkest.

Een orkest dus met een lange historie dat op tijd haar bakens heeft verzet. "Eigenlijk is de geschiedenis van dit orkest een antwoord op de maatschappelijke veranderingen, gekoppeld

aan de ontwikkelingen in de blaasmuziek in het algemeen. Veel orkesten hebben hun oorsprong in het dorp en de daaraan hangende sociaal maatschappelijke verplichtingen. Maar dit orkest kende een andere geboorte", vertelt baritonsaxofonist Harry Zewald namens het orkest.

ONTSPANNING VOOR WERKNEMERS

Het orkest was oorspronkelijk het bedrijfsorkest van de Enka fabrieken in Arnhem. Opgericht op basis van ideeën die er in de jaren twintig van de vorige eeuw waren over arbeidsomstandigheden en culturele verheffing van de arbeidersklasse. Grote bedrijven richtten verenigingen op om hun werknemers ontspanning te bieden. Anders dan nu hadden zij er ook geld voor over. Enka Harmonie was één van de tientallen bedrijfsorkesten in die tijd. Arnhem kende niet zoals in Limburg (met altijd veel goede orkesten) die zo typische muziekcultuur. Toch trok de Enka Harmonie vanwege de bedrijfsfaciliteiten en >

de kwaliteit van het orkest veel muzikanten. Sinds 1958 is de harmonie te vinden in de hoogste KNFM afdeling, dus dat zegt veel.

Het orkest maakte leuke reizen om het bedrijf te promoten. Enka bleef nog investeren omdat het tot de jaren zestig als primordiaal werkte. Nog lang bleef het orkest drijven op het budget van Enka. Een simpele serenade voor de president-directeur voldeed voor een jaar subsidie, maar het artistieke geweten begon wel steeds meer te knagen. Het orkest paste ook steeds minder in het profiel van respectievelijk Enka, Akzo en Akzo Nobel. Zewald: "In 2000 werd duidelijk dat onze toekomst daar niet meer lag en voordat de al zeer verminderde subsidies helemaal ophielden, bedacht ik samen met het toenmalige bestuur een plan om op eigen benen te gaan staan. Geen verplichtingen meer aan derden, alleen aan ons zelf." Gelukkig slaagde het orkest er ook in om naast goede muzikanten ook goede dirigenten aan te trekken. Dat leidde naast prachtige concerten en diverse buitenlandse concertreizen ook tot zeer goede concoursresultaten met als hoogtepunt het behalen van het landskampioenschap in de Vaandelafdeling KNFM. Na 2002 kreeg de metamorfose een nieuwe dimensie. Concerten met goede programma's in goede zalen volgden. Concentratie op echte concertwerken, minder op het populaire genre, hoewel dat in de zomermaanden ook wel aan bod komt. Een in elk opzicht inventief en ambitieus orkest dus.

PROJECTMATIGE AANPAK

De orkestleden van de Philharmonie komen uit heel Gelderland en in die zin kun je spreken van een regionaal orkest. Zewald: "Veel zaken pakt het orkest projectmatig aan, maar het is zeker geen "projectorkest". PHG werkt met een vaste bezetting, net als een 'gewone' muziekvereniging. Juridisch is echter gekozen voor de stichtingsvorm, dat maakt een aantal bestuurlijke en financiële zaken wat anders, soms ook makkelijker. Maar desondanks, alle orkestleden ervaren het als meedoen aan een gewone vereniging. Er is zeer zeker aandacht voor de sociale en de gezellige zaken."

De programmering van de concerten krijgt bij de Arnhemmers grote aandacht. Daarnaast zet het orkest jaarlijks bijzondere werken op de lessenaar. Zo werden in de afgelopen jaren ondermeer de symfonieën van Barnes en Reed gespeeld maar ook klassiekers als Sheherazade, Romeo en Juliet, An American in Paris en Rhapsody in Blue.

Verder doet Philharmonie Gelre al ruim 5 jaar mee aan het inmiddels bekende HRFSTWND. Zewald: "We speelden onder meer The Sword and the Crown van Edward Gregson en The Armed man, A mass for peace van Karl Jenkins dat in Engeland speciaal voor de PHG is gearrangeerd (wereldpremière tijdens het jaarlijkse herdenkingsconcert op 4 mei in de

grote Eusebiuskerk te Arnhem in 2010)."

Verder bleef de uitvoering van de Carmina Burana niet onopgemerkt. Mede hierdoor ontving het orkest een eervolle uitnodiging om op 28 mei 2012 de Carmina uit te voeren in het Concertgebouw te Amsterdam!

DIRIGENT JOOP BOERSTOEL

Een orkest kan alleen maar bloeien met een fijne muzikale maar zeker ook menselijke match tussen de muzikanten en de dirigent. Sinds 2007 staat dirigent Joop Boerstool voor de Philharmonie Gelre. De Vordenaar (1965) studeerde aan de Hogeschool Enschede sector Conservatorium (Ha/Fa directie en klarinet) en het Maastrichtse Conservatorium (orkestdirectie). Zijn docenten aan deze instituten waren onder andere Gert Buitenhuis en Jan Stulen. Naast het dirigentschap bij verschillende harmonieorkesten is hij als consulent muziek ook verbonden aan het Muziekuitleen- en Informatiecentrum (MUI) in Arnhem. Vanuit die tak van sport is hij mede-initiatiefnemer van HRFSTWND.

Wat vindt Joop Boerstool van 'PHG'? 'Ik voel me als een vis in het water. Tussen de mensen van het orkest en mij is er een mooie wisselwerking. Muziek is emotie. Natuurlijk loopt het de ene keer beter dan de andere keer.' Zo had hij donderdagavond 8 maart een heerlijke repetitie.

"Soms heb je dat. Veel klopt en het verliep als in een flow. Heerlijk", vertelt Boerstool vol passie daags na die repetitie waar de vonken blijkbaar vanaf vlogen. "De orkestleden repeteren wekelijks enthousiast en ieder najaar zetten we de puntjes op de i door extra studiedagen en een driedaags studieweekend te organiseren, waar ook de gezelligheid natuurlijk niet vergeten wordt. Het belangrijkste is samen genieten van prachtige muziek. Het kost veel vrije tijd. Er gaan uren en uren in het studeren zitten. Uiteindelijk is PHG gewoon een amateurorkest met orkestleden met gewone banen."

De reden dat de leden dit allemaal opbrengen is volgens Boerstool gelegen in het resultaat: de kwaliteit van de concerten en de voldoening en waardering die dat met zich meebrengt. De Philharmonie werkt jaarlijks aan een soort vaste cyclus. Maar dat gebeurt absoluut niet op de automatische piloot, aldus Boerstool. "Na de start van het nieuwe jaar ga ik samen met de groep aan de slag met de voorbereidingen van 30 april en 4 mei. Daarbij zoek ik samen met de muziekcommissie naar passende arrangementen. Dat vind ik nou ook zo mooi. Die commissie weet waar het over praat. Daardoor komen we tot een gedegen keus. Het is zeker geen eenrichtingsverkeer." In december van dit jaar doet het orkest weer mee aan een uitdagend HRFSTWND-concert in De Vereniging in Nijmegen. "Dat doen we samen met Harmonie Koningin Wilhelmina uit Wamel. >

Die samenwerking heeft meerdere voordelen. We kunnen van elkaars publiek gebruik maken, bovendien hebben we ons allebei ingeschreven voor een concertconcours. Samen met mijn collega-dirigent kijken we naar passende stukken. We kunnen allebei gebruik maken van dezelfde solist. Mijn boodschap: werk samen. Je doet inspiratie op en je eigen identiteit heeft er totaal niet onder te leiden.”

Voor Joop Boerstool is PHG kortom een orkest waar het prettig is om te werken. “En met uitdagende optredens zie je dat de muzikanten vaak boven zichzelf uitstijgen.”

PETJE AF!

Trompettist Niels de Groot speelt met veel plezier bij PHG. Wat is voor hem de uitdaging om in dit orkest te willen spelen? “De uitdaging.... Het niveau! PHG draait mee in de top van Nederland. Het orkest heeft dus een naam hoog te houden. Dat lukt vrij aardig. Het bijzondere van PHG is dat wij in staat zijn een heel breed repertoire te bieden. Met Koninginnedag in het Sonsbeekpark spelen we een licht programma. Met Dodenherdenking spelen we tijdens het Herdenkingsconcert in de Eusebiuskerk werken met uiteraard een compleet ander karakter. Dat vereist flexibiliteit van de muzikanten. Die flexibiliteit hebben we in huis.”

Heeft Niels tips voor lezers/muzikanten van Forte? “Volgens mij staat of valt een orkest door een goede organisatie. Wij hebben een bestuur waar veel verenigingen volgens mij jaloers op zouden zijn. Daarnaast worden leden bijgeschakeld waar nodig, bijvoorbeeld in een concertcommissie of een muziekcommissie. Als je ziet hoeveel tijd zij hebben gestoken in bijvoorbeeld het concert in Musis Sacrum....Petje af!”

Trouwe bezoekers en luisteraars zijn de Arnhemmers Uilke en Ineke Bouma. Zij zetten stevast optredens van Philharmonie Gelre in hun agenda. Al vijf jaar volgen ze PHG. Uilke Bouma: “Wij zijn ook naar De Hanzehof in Zutphen geweest. Zo’n werk als Carmina Burana wil je niet missen.”

Uilke en zijn vrouw Ineke bezoeken de concerten van PHG om uiteenlopende redenen.

“De grootsheid van het orkest en de muziekk keuze vinden wij fantastisch. Maar het is niet alleen daarom dat we het orkest een warm hart toedragen.” De Bouma’s vinden dat het orkest een open en proactieve uitstraling heeft. “Je ziet soms orkesten die een wat afwachtende houding hebben in een zaal. Hier heb je te maken met een fijne uitleg over de stukken. Het programmaproefje is helder en je hebt het gevoel dat je een gast bent die welkom is. Los van het hoge muzikale gehalte is dat een belangrijke toegevoegde waarde.” <